

РЕЦЕНЗИЯ

от

доц. д-р Светослава Ковачева,

Катедра „Комуникации, връзки с обществеността и реклама“, ФЖМК,

СУ „Св. Кл. Охридски“

относно

дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

по професионално направление 3.5. „Обществени комуникации и

информационни науки“

на тема:

„ФОТОГРАФИЯТА В ПРОМЕНЯЩИЯ СЕ СОЦИАЛЕН КОНТЕКСТ“

ПО ПРИМЕРА НА НЕШЪНЪЛ ДЖИОГРАФИК (2011 – 2018)

на

Емилиана Георгиева,

докторант в Катедра „Комуникация, връзки с обществеността и реклама“,

ФЖМК, СУ „Св. Кл. Охридски“,

с научен ръководител проф. д-р Здравко Райков

Общи характеристики

Темата на дисертационния труд на Емилиана Георгиева е актуална от гледна точка на контекста, в който фотографията се разглежда, а именно високата динамика на комуникационните и информационни процеси във века на глобализацията и дигитализацията на комуникационните канали. Изобилието и пренатоварването със съобщения на реципиентите често затруднява коректното възприятие на вербалните и писмени послания, отправяни към тях. Придружаването на съобщенията с изображения, документални и илюстративни, каквито са фотографските, спомага за пълноценната перцепцията на различните информации. Също така, в труда, фотографията се разглежда като средство за постигане на доминантно въздействие върху представите, нагласите и устойчивите възприятия на различните социокултурни общности.

Структура и обем

По своята структура и обем дисертационният труд напълно съответства на необходимите изисквания за такъв. Общият обем е 271 страници и включва увод, три глави, заключение. Използваните научни литературни и интернет източници са 152 на брой – национални и световни.

В *първата глава* е анализиран социалния контекст на фотографските изображения от гледна точка на наличието на новите технологии и масовите комуникации. Фотографията в същото време е изследвана като наука, намираща своето приложение именно в средата на новите технологии. Детайлизирано е представено и разгледано иген поколението и неговата рефлексия върху социалните процеси, протичащи в съвременната действителност. Също така, внимателно са разгледани и изяснени промените, генерирани на основата на дигиталните технологии в областта на комуникацията и на фотографията като средство и система за комуникация. Анализирани са трансформационните фази на фотографията, през които тя преминава и които са я усъвършенствали като средство за въздействие и влияние върху обществените групи. Едновременно с това анализът се концентрира и върху съпътстващите промени, свързани с комуникативните поведенчески модели на съвременните поколения. Фотографията, също така, е разгледана и като медиатор по отношение на лансирането и развитието на редица идеи и каузи от различен характер – междуличностен, социален, социо-културен, политически икономически и т.н.

Във *втората глава* на дисертационния труд авторът се концентрира върху изясняването на концептуалните значения в съвременността на понятия като визуална култура, медии, нормативни разбирания в контекста на използването на фотографските изображения в дигитално трансформирана информационна и комуникационна среда. Представени са редица актуални тенденции на приложението на фотографията и нейното използване за реализацията на социо-културни начинания или проекти. В настоящите й аспекти и приложения фотографията е анализирана и като доминираща комуникационна техника, чрез която може да се постига значимо въздействие върху различните групи на социума – локален, национален или глобален.

Специално внимание е отделено на съвременните възприятия на фотографията изобщо, които авторът определя като социално и технологично еволционни. Авторът ясно обосновава необходимостта от постигането на визуална грамотност и визуална култура посредством съвременните комуникационни техники, основаващите се на фотографията - едновременно като приложна наука и като средство за комуникация.

В *третата глава* са репрезентирани данните от изследването на автора на фотографските приложения в списание National Geographic България за периода 2011 – 2018 г. Фотографиите, използвани от изданието като средство за комуникиране на определени факти, идеи, казуси и каузи, са разгледани в мащабното поле на трансформацията на социални нагласи, довели до съответните социални промени, именно благодарение на използването на първите. Според автора на дисертационния труд въпросното световно списание най-прецизно отразява и доказва възможностите на фотографията като мощно въздействащо комуникативно средство, чиито ресурси не се ограничават само до това да илюстрират факти и събития, а да прокарат в съзнанията чисто визуални наративи, събуждащи емоции, които от своя страна предизвикват промяна в нагласите или дори разчупват стереотипи на отделните реципиенти – представители на определени социални групи. Ясно обоснована е взаимовръзката между професионално реализирано фотографско изображение и контекстуалното му разположение. На основата на последната се доказва и тезата, че фотографията може да бъде комуникационно средство с неоспоримо въздействие не само върху определени човешки сетива, но и върху човешкото съзнание, т.е. фотографските изображения са в състояние да трансформират нагласи посредством контекстуалните възприятия, които предизвикват.

Методика

В дисертацията са очертани целта и задачите на изследването. За целите на емпиричното проучване авторът е анализирал българския тираж на списание National Geographic за близо седемгодишен период - 2011 – 2018 г. включително. Посочен е предметът на изследването – двустранната взаимовръзка между социалните промени и фотографския обектив на

изданието, как фундаменталните проблеми на съвременното общество са комуникирани и дали успешно предават посланията към обществото, както и защо е приоритизираната двустранно опосредстваната комуникация. Като основни похвати на методологията са посочени анализ и синтез, интердисциплинарен подход към темата – разглеждане на потенциала на фотографията чрез реториката на визуалната комуникация, семиотиката като система за кодиране и декодиране на информация. Използвани са също теоретични постановки от комуникационните науки, социологията и психологията, които са допълнени от емпирични подходи за изследване на проблематиката. Като цел на дисертационния труд е определено изследването на въздействието, което едно издание, като анализираното в труда, може да оказва върху социалните промени, как индивидите реагират на тези социални промени по отношение на формиране или промяна на стереотипи и нагласи. В рамките на научната теза, определена от автора като аргументация за двустранната вазимовръзка между фотографията и социалните промени, са поставени няколко задачи, които може да се приеме, че са изпълнени.

Може да се каже, че използваната от Емилиана Георгиева методика съответства на описаните и представени от нея цел и задачи на дисертационния труд. Регистрира се авторски принос по отношение на доказването на основната теза, заложен в труда. Коректно са цитирани водещи автори от световната и национална научна и научно-популярна литература в съответното направление на дисертационната разработка.

Авторефератът е с обем 30 страници и коректно резюмира основната изследователска теза. В него са изложени основните характеристики на дисертационния труд. Представени са структурата, целите, задачите, предмета на изследването. В автореферата са отбелязани и направените от докторанта научни публикации по избраната изследователска тематика.

Критични бележки

Нямам особени критични бележки към така завършения дисертационен труд. Възможно е в дисертацията да бъдат по-ярко отличени приносните й

характеристики, както и по-задълбочено да бъдат развити основните аргументации по отношение на главната теза. Също така, би било от изцяло конструктивно и позитивно значение едно потенциално обогатяване на изследователското поле, което би могло да засегне не само едно, а повече авторитетни световни издания, използващи в публикациите си доминиращата комуникативност на фотографските изображения. Вярвам, че тези препоръки авторът може да вземе предвид при бъдещи научни разработки.

Така представеният дисертационен труд притежава необходимите достойнства да бъде защитен публично.

В заключение отбелязвам, че оценявам позитивно избора на темата на дисертацията както и положените усилия за доказването на основната изследователска теза в нея.

С оглед на всичко гореизложено си позволявам да препоръчам на уважаемите членове на научното жури да присъдят образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки на Емилиана Георгиева.

02.03.2020 г.

доц. д-р Светослава Ковачева